

KMETTY JÁNOS (1889-1975)**Városliget**

Olaj, vászon, 55,5x68,5 cm

Jelezve jobbra lent: Kmetty

Kezdő ár: 4 000 000 Ft / 13 333 EUR

Becsérték: 7 500 000 – 10 000 000 Ft

Estimated value: 25 000 – 33 333 EUR

Kmetty János: Városligeti táj, 1912 körül, magántulajdon

Kmetty János: Aréna úti részlet, 1912 körül

Az idő haladtával egyre több olyan festmény bukkan fel, amely a Városliget egy részletét örökíti meg. Ahogyan Párizsban a Bois de Boulogne vagy a Luxembourg-kert vált a festők kedvenc motívumává, egyre inkább úgy tűnik, a Városliget is hasonló szerepet töltött be a 20. század tízes éveiben a hazai festőknél. Nevezetesen Ferenczy Károly bizonyos tanítványairól van szó, akik esti aktrajzolásra jártak az Epreskertbe. Kmetty 1909-ban látogatta a tanfolyamot, majd az 1911–12-es évfolyamra újból bejárt, de ekkor már Nemes Lampérth Józsefet és Uitz Bélát is itt találjuk. A baráti társasághoz tartozott Diener Dénes Rudolf és Erős Andor, akik Ferenczy rendes növendékei közé tartoztak. Szinyei Merse Pál vezetése alatt a Képzőművészeti Főiskolán a természetben való festés jóval nagyobb szerepet kapott, mint korábban. Az Epreskert pedig közel, csak néhány lépésre a Városligettől található, így logikusan vált a főiskolán folyó plein-air tanulmányok kiegészítő helyszínévé. (Az utóbbi évek Virág Judit Galéria aukcióin, kiállításain szerepelt Dienertől, Kmettytől és Nemes Lampérthtől is Városligeti parkrészlet.)

Kmettytől városligeti részleteket (grafikákat és olajfestményeket) 1911-től kezdődően ismerünk, és bizonyos, hogy rendszeresen kijárt ide festeni még néhány évig. Társbélőként ekkoriban a szomszédos Hernád utca 11-ben lakott, tehát ez a helyszín adta magát. Az itt készült munkák részben megelőlegezik, illetve párhuzamosnak tekinthetők a Kecskeméti művésztelepen 1912-től kibontakozó, a klasszikus festői hagyományt és a modern képfelbontást szintetizáló művészet megteremtésére irányuló kezdeményezéssel. Így a „Fiatalok” néven – 1914 körül verbuválódó, avantgardista csoport (akikhez az említettekén kívül többek között Perlrott Csaba Vilmos is csatlakozott) egyik előzményének tekinthető az itt folyó (közös) munka. A *Városliget*, mintegy városi megfelelője a nagybányai tájnak, lehetőséget adott az új generációnak modern tájképi kísérleteire.

Az aukción szereplő festmény egy olyan tájkivágatot ábrázol, amely Kmetty más művein, grafikáin is előfordul. A Magyar Nemzeti Galériában őrzött tusrajz, „*Aréna úti részlet*” is hasonló nézőpontból készült. Az Aréna út és környékének a kiépítése 1900-tól történt, számos épületet az akkor legmodernebb stílusban (art-nouveau) terveztek. (A képen ábrázolt házak ma is állnak: a Dózsa György út – Marek József utca sarkán lévő épületekről van szó.)

Kmetty János 1911 januárjában tett párizsi útja meghatározóvá vált művészetében: „[...] a szellemi csomagom, amit Párizsból magamban és magammal hoztam, egy életre való volt, ma sem fogyott ki. Új természetszemléletet jelentett ez, új ábrázolási formát és módszert: a kubizmust. Túl az atmoszféra alkalmazásán, a síkon teret ábrázolni, színt és formát, ésszerűen” – emlékezett vissza erre az időszakra a festő. A Városligeti-sorozat éppen azért jelentős, mert ennek a friss tapasztalatnak a közvetlen megnyilvánulásait mutatja. Kmetty szakít a nagybányai alapítók által képviselt intuitív tájfestéssel, helyette racionálisan, geometrikus módon szerkesztett kép megteremtésén fáradozik. A geometrikus formákra redukált természeti motívumok, a kaszálók figuráinak mechanikus, egyszerre való mozgatása, a fák sematizált alakzata, a visszafogott színvilág, mind az új tájfelfogás jegyében születtek. Ugyanakkor Kmetty nem számolja fel a háromdimenziós teret. Éppen ennek a kettősségnek – a látványalapú festészetnek és az absztrakt képszerkesztésnek a kiegyensúlyozását mutatják ezek az 1911–12 körül készült művek, melyek ritka és jelentős példái Kmetty kubizmus-variációjának.

Kopócsy Anna

